

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1069

Vragen van het lid **Bisschop** (SGP) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht «Wie beschermt onze fragiele Oude Kerk»* (ingezonden 29 november 2019).

Antwoord van Minister **Van Engelshoven** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 13 december 2019).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Wie beschermt onze fragiele Oude Kerk»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw oordeel over het feit dat door diverse experts wordt aangegeven dat gebouw en orgel schade lijden door onder meer stofneerslag als gevolg van installaties, te zware constructies en onverantwoorde ingrepen? Deelt u de mening dat dergelijk gedrag niet past bij de zorg die van de eigenaar van een monument of cultuurgoed verwacht mag worden?

Antwoord 2

In algemene zin kan ik mij goed vinden in het museale (neven)gebruik van de kerk. Uiteraard moet dat wel met respect voor het monument gebeuren. Van een eigenaar wordt een zorgvuldige omgang met het rijksmonument verlangd.

Het is in eerste instantie aan de gemeente als vergunningverlener en toezichthouder om daarop toe te zien. Signalen over schade aan het monument neem ik echter serieus en in het geval van de huidige tentoonstelling in de Oude Kerk ging het daarnaast over vermeend brandgevaar. Hierover is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) contact geweest met de gemeente. Daarbij is geconcludeerd dat voldoende brandveiligheidsmaatregelen getroffen zijn. Ook is er geen schade geconstateerd aan het orgel.

¹ <https://www.parool.nl/columns-opinie/wie-bescherm-oude-kerk~b7e808d0/>; 22 november 2019.

Vraag 3

Vindt u het acceptabel dat eigenaren grote risico's nemen ten aanzien van monumenten die mede op basis van subsidies worden onderhouden en gerestaureerd? Wat doet u om zulke situaties te (kunnen) voorkomen?

Antwoord 3

Er is in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht een vergunningplicht opgenomen ten aanzien van het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een rijksmonument. Ook het laten gebruiken van een rijksmonument is vergunningsplichtig als het rijksmonument hierbij wordt ontsierd of in gevaar gebracht. Indien bepaald gebruik onacceptabele risico's met zich meebrengt, zal hiervoor door de gemeente als vergunningverlener geen toestemming worden verleend. Ook in het geval van de installatie *Poems for Earthlings* van Adrián Villar Rojas in de Oude Kerk heeft de gemeente van te voren het plan beoordeeld. Er is door de gemeente geoordeeld dat er voor deze tentoonstelling geen vergunning nodig was, omdat vergunningen nodig zijn voor blijvende wijzigingen en niet voor deze tijdelijke tentoonstelling.

Vraag 4

Is de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed de afgelopen jaren betrokken geweest bij besluiten tot restauratie en aanpassing van de Oude Kerk en bij plannen voor installaties in het monument? Zo ja, welke adviezen zijn gegeven en welke acties zijn ondernomen?

Antwoord 4

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht adviseert de RCE namens mij bij ingrijpende wijzigingen. De tijdelijke tentoonstellingen/installaties in de Oude Kerk zijn -als ze al vergunningsplichtig zijn- doorgaans niet adviesplichtig. Desondanks is de RCE de afgelopen jaren op verschillende manieren (zowel in vergunnings- als in subsidietrajecten) betrokken geweest bij de planvorming en uitvoering van werkzaamheden in de Oude Kerk, onder meer met betrekking tot het klinkend erfgoed (het orgel), het natuursteen en het historisch interieur. De adviezen over deze onderwerpen betreffen voornamelijk restauratiewerkzaamheden waarvoor specialistische kennis noodzakelijk is.

Vraag 5

Bent u van mening dat het toezicht op monumenten voldoende functioneert wanneer adviezen van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed worden genegeerd en wanneer betrokkenen aangeven dat volstrekt onduidelijk is wie besluiten neemt over technische ingrepen als het verlengen van orgelpijpen?

Antwoord 5

Er is geen reden om aan te nemen dat adviezen van de RCE worden genegeerd. De RCE is de afgelopen jaren op verschillende manieren (zowel in vergunnings- als in subsidietrajecten) als adviseur betrokken geweest bij de Oude Kerk en heeft op diverse vakgebieden expertise ingebracht. Daarbij wordt goed samengewerkt met de deskundigen van de gemeente Amsterdam. Zo ook op het vlak van klinkend erfgoed bij de restauratie van het Vater-Müller orgel. Uitgangspunt van het restauratieplan was dat het orgel zou worden hersteld zonder wijzigingen ten opzichte van de historisch gegroeide toestand. Dat is zo uitgevoerd. Er is gewerkt conform het restauratieplan en de verleende vergunning. Er zijn geen orgelpijpen verlengd. Als er een wens zou zijn om de orgelpijpen te verlengen, dan zal daar op de gebruikelijke wijze een vergunning voor aangevraagd moeten worden bij de gemeente. Het is niet mijn indruk dat hierover onduidelijkheid is bij betrokkenen.

Vraag 6

Bent u bereid contact op te nemen met de verantwoordelijke toezichthoudende instanties en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed om een zorgvuldige omgang met dit toonaangevende rijksmonument te bevorderen?

Antwoord 6

De RCE is een dienstonderdeel van mijn ministerie. Namens mij onderhoudt deze dienst de contacten met de gemeente die in deze zowel vergunningverlenende als toezichthoudende instantie is.